

Miljöredovisning – tekniska nämnden

Miljöfrågorna är en del av alla nämnders och kommunala bolags ordinarie arbete och inget som kan ligga vid sidan av. Målet är att miljö blir en naturlig del i alla verksamheter till nytta både för det interna miljöarbetet och den strategiska samhällsutvecklingen. Planering- och redovisningscykeln (budgetarbetet) är ett av verktygen för att gå från ord till handling.

Miljöarbete under 2022

I miljöprogrammet för 2022-2025 (beslutat av kommunfullmäktige 2021-11-29) finns strategier, mål och åtgärder inom målområdena Hållbara transporter och resor, hållbar samhällsplanering och bebyggelse samt hållbara gröna och blå miljöer. Tekniska nämnden ansvarar helt eller delvis för ett antal miljömål och åtgärder. Nedan redovisas arbetet med tekniskas mål och åtgärder under 2022.

Hela miljöredovisningen finns på Miljöbarometern -Miljöbarometern för Vaggeryds kommun <https://vaggeryd.internal.miljobarometern.se>

Tabell 1: Tekniska nämndens åtgärders genomförandegrad för 2022 redovisas i procent och i antal.

Status	Åtgärder (%)	Åtgärder (antal)
Genomförda eller genomförs kontinuerligt	25 %	8
Påbörjade	47 %	15
Ej påbörjade	28 %	9

Åtgärdsredovisning för 2022-2025

2022 är det första genomförandeåret för detta miljöprogram. Åtgärderna bedöms enligt skalan genomförda (grön markering), har påbörjats (gul markering), beslutad men ej påbörjat (vit markering). Observera att för de åtgärder där fler nämnder är ansvarig ligger en sammantagen bedömning av alla nämnders arbete till grund för åtgärdens status.

■ *Främja cykeltrafiken i kommunen*

Tekniska kontoret ska i gång- och cykelvägsplanen föra in perspektiven belysning, skyltning och cykelparkeringar. Vid planering av cykelvägar i gång- och cykelplanen ska inkomna synpunkter från medborgardialogerna och remissvaren från miljöprogrammets framtagande beaktas.

2022: Under 2022 har cykelpassager byggts i flera områden till exempel Åkersvägen, Båramo och Norr om travbanan som trafiksäkerhetsförbättringar.

Ansvar: Tekniska nämnden

■ **Säkra cykelparkeringar och laddning av elbil**

Säkra och tillgängliga cykelparkeringar ska finnas vid kommunala arbetsplatser, skolor, förskolor, tåg- och busstationer och utvalda offentliga platser. Vid merparten av våra arbetsplatser ska anställda erbjudas att ladda sin privata elbil och i låsta kommunala cykelgarage ska laddning av elcykel möjliggöras.

2022: Tekniska nämnden verkställer cykelparkeringar på andra kommunala verksamheter, t ex skolor och äldreboenden. Vid offentliga platser ansvarar tekniska för att planera och verkställa att cykelparkeringar sätts upp.

Ansvar: Socialnämnden, Barn- och utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Tekniska nämnden, VSBo, VEAB

■ **Kommunen fortsätter att sätta upp solceller vid nybyggnation**

Förnyelsebar energi ska prioriteras i kommunen och Vaggeryds kommun är med och bidrar till att Jönköpings län ska bli ett Plusenergi län till 2045. Genom att installera solceller på våra byggnader bidrar vi till att öka andelen förnyelsebar energi, sprida kunskap om solceller och vara ett gott föredöme för kommuninvånare och företag.

2022: Inga solceller har satts upp under 2022. En ny skola byggs vid Sörgårdsskolan som får solcellsanläggning som beräknas vara klar maj 2023.

Ansvar: Tekniska nämnden, Vaggeryds energi, VSBo

■ **Energikartläggning och energieffektivisering av utvalda fastigheter**

Tekniska kontoret och VSBo ska ta fram förslag på vilka energieffektiviseringar som ska utföras under 2022-2025. Under den här åtgärden redovisas de energieffektiviseringar som genomförts inom till exempel belysning, driftoptimering, uppvärmning och andra energieffektiviseringar.

2022: Fastighetsenheten har installerat energyprobe i alla kyl och frysrum vilket förväntas öka livslängd och minska energiåtgång. Dessutom har byte till LED-belysning intensifierats.

Ansvar: Tekniska nämnden, VSBo

■ **Förnyelsebar energi och el i alla våra fastigheter**

En åtgärdsplan ska tas för alla våra fastigheter som inte värms upp med förnyelsebar energi eller el med syfte att det ska åtgärdas.

2022: Upphandling pågår av bergvärmeanläggningar till skola i Hok och i Svenarum. Fastigheten Strömslund avyttras.

Ansvar: Tekniska nämnden

■ **Klimatkrav vid nybyggnation**

Från och med 1 januari 2022 kommer troligen en ny lagstiftning gå igenom som innebär att klimatdeklarationer ska genomföras på alla nybyggnationer. Tekniska nämnden och VSBo kommer att utföra klimatdeklarationer vid nybyggnationer som ett led i att minska klimatpåverkan.

2022: Lagen trädde i kraft 1 januari 2022 vilket innebär att tekniska kontoret och VSBo tar framklimatdeklarationer, i entreprenaden, vid nybyggnationer i de fall lagstiftningen så kräver.

Ansvar: Tekniska nämnden och VSBo

■ **Minska nedskräpningen i kommunen**

Kommunen ska aktivt arbeta med att minska problematiken kring nedskräpning, både genom information, egna insatser samt uppmuntrande till skolor, förskolor, föreningar och privatpersoner att plocka skräp.

2022: Tekniska förvaltningen har under år 2022 anlitat Städa Sverige för att städa längs med sjökanter. Kontinuerliga insatser sker med hämtning av skräp i skogen, centrumytor och vägkanter i kommunen. Vaggeryds kommuns förskolor och skolor deltar årligen i Håll Sverige rents Skräpsamlardagar.

Ansvar: Tekniska nämnden och Kommunstyrelsen

■ **Minska avfallet med fokus på papper och plast**

Alla förvaltningar arbetar aktivt med att minska sitt eget avfall med fokus på plastförpackningar och kontorspapper. Fokus ligger också på att minska onödiga engångsprodukter samt att i största möjliga mån återbruka.

2022: Tekniska nämnden har inte redovisat något arbete för 2022.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden, Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Socialnämnden, VEAB, VSBo, Tekniska nämnden och Miljö- och byggnämnden

■ **Arbete i kommunens kemikaliehanteringssystem**

Alla förvaltningar och bolag ska arbeta i kommunens digitala kemikaliehanteringssystem. Systemet hjälper oss att uppfylla grundläggande lagstiftning (uppdaterad kemikalieförteckning) samt att göra riskbedömningar av kemikalier och fasa ut farliga kemikalier.

2022: Tekniska förvaltningen arbetar med att föra in nya kemikalier.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Socialnämnden, Tekniska nämnden, VEAB och VSBo.

■ **Skugga i offentliga miljöer**

För att begränsa konsekvenserna av skadlig UV-strålning ska kommunen vid arbetet med detaljplaner och exploatering alltid belysa vikten av tillgången till skuggiga platser i offentliga miljöer, skolgårdar och förskolor, äldreboenden, kommunala bostadsområden och kommunala idrottsplatser.

2022: Tekniska förvaltningen arbetar med att planera träd i offentlig miljö. Träd har återplanterats vid Hjortsjöskolan, Fågelforskskolan och i Klevshult. Planering pågår gällande utemiljöer vid socialförvaltningens verksamhetslokaler.

Ansvar: Tekniska nämnden, Barn- och utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Socialnämnden, VSBo

□ **Fasa ut farliga kemikalier**

Syftet med åtgärden är att minska användningen och spridningen av farliga kemikalier. En förteckning över vilka farliga kemiska ämnen som används i verksamheten upprättas i kommunens digitala kemikaliehanteringssystem. Kemikalierna ska riskbedömas och de mest miljö- och hälsofarliga ska fasa ut.

2022: VA-enheten kommer göra en översyn av aktuella kemikalier efter skivfilteranläggningen har tagits i bruk vilket planeras till Q1/Q2 2022.

Ansvar: Barn- och utbildningsförvaltningen, Kultur- och fritidsförvaltningen, Socialnämnden, Tekniska nämnden, VEAB, VSBo och Kommunstyrelsen

□ **Åtgärder i riskområden för skyfall och värmebölja**

Bland de ca 20 identifierade områden i grönstrukturplanen som är utsatta värmebölja och skyfall ska områden prioriteras för klimatanpassningsåtgärder. Åtgärderna kan vara att spara befintlig vegetation, grönstruktur på skolgårdar, torg eller kommunala bostadsområden, gröna tak eller fasader, stärka dagvattenområden, stärka infiltrerande gröna lösningar med mera.

2022: Åtgärden inte påbörjad 2022. De aktuella områdena kvarstår och finns med som beaktade i förslaget till ny översiktsplan.

Ansvar: Tekniska nämnden och Kommunstyrelsen

■ **Trygga framtida dricksvattenförsörjning**

Åtgärden handlar om att Vaggeryds kommun tar fram en plan för dricksvattenförsörjning där klimatanpassning är ett tydligt perspektiv och där kunskapshöjande insatser görs parallellt med framtagandet där beslutsfattande politiker är målgruppen. Inom planen ska det framgå vilka områden som är av relevans för en långsiktig dricksvattenproduktion och var det ska skapas vattenskyddsområden. De områden som är aktuella bör i ett första steg pekas ut, för att sedan prioriteras och analysera för att se om det är just ett vattenskyddsområde som är mest lämpat på platsen. I planen bör även relevanta insatser finnas beskrivna. Åtgärden är beslutad i åtgärdsprogrammet för klimatanpassning.

2022: Vattenförsörjningsplanen är framställd och antagen av kommunfullmäktige.

Ansvar: Tekniska nämnden

■ **Bekämpa sjögull i Hokaån**

Vaggeryds kommun är det särskilt stora problem med vattenväxten sjögull. I sjön har förekomst varit bekräftat i mer än 30 år, och spridningen har skett snabbt senaste tre åren. Stora delar av den öppna vattenspegeln är nu helt igenväxt av sjögull på somrarna, vilket påverkar turismnäringen och ekosystemen negativt. En långsiktig bekämpningsplan med budget är framtagen för hanteringen av sjögullets spridning i Hokaån. Åtgärden är beslutad i åtgärdsprogrammet för klimatanpassning

2022: Projektet har pågått under år 2022 samt att en utvärdering av försöksprojektet är genomfört. Beslut för vidare hantering tas av kommunfullmäktige under 2023.

Ansvar: Tekniska nämnden

■ **Förvaltningsövergripande VA-plan**

En förvaltningsövergripande VA-plan behöver tas fram där representanter från tekniska kontoret, miljö- och byggförvaltningen och kommunledningskontoret deltar.

2022: Det finns en VA-plan för de allmänna verksamhetsområdena men en förvaltningsövergripande VA-plan saknas. I den förvaltningsövergripande VA-planen ska bl.a. följande delar ingå; utbyggnadsplan, dagvattenstrategi, ledningsförnyelse/underhåll, vattenförsörjningsplan och saneringsplan. Arbetet med en förvaltningsövergripande VA-plan är ett gemensamt ansvar för tekniska nämnden, miljö- och byggnämnden och kommunstyrelsen. Det finns en förvaltningsövergripande dagvattenstrategi sedan 2019 och en vattenförsörjningsplan beslutades av kommunfullmäktige i slutet av 2022. Det finns delvis en ledningsförnyelseplan och även en saneringsplan för ovidkommande vatten. Det saknas en utbyggnadsplan för kommunalt VA.

Ansvar: Tekniska nämnden, Miljö- och byggnämnden och Kommunstyrelsen

■ **Vattennära mötesplatser längs Lagan och Hjortsjön**

Arbetet med projektet Vattennära mötesplatser ska färdigställas för sträckan Östermoskogen-Läget i Skillingaryd. En skötselplan för området ska tas fram. Därutöver har kultur- och fritidsnämnden ett projekt att tillgängliggöra området runt Hjortsjön. Om tid finns ska arbetet med att ta fram ett programförslag för sträckan östra läget till Klevshult påbörjas.

2022: Under år 2022 har lövträd och ängsväxter planterats längs Lagan. På flera platser har även rundbänkar placerats ut för att skapa mötes- och viloplats. I Östermoskogen har gärdesgården byggts om och bänkar och en terrass i trädäck har anlagts. Lek- och mötesplatser har byggts vid Kvarnen och Lilla Kulla. Informationsskyltar i Östermoskogen och vid Götarps hage och vid Kvarnen har placerats ut. Flera insektshotell och mulmholkar har placerats ut. Röjningsarbete har utförts för att gynna den biologiska mångfalden.

Ansvar: Tekniska nämnden, Kultur- och fritidsnämnden

■ **Åtgärda vandringshinder för fisk och utter**

De vandringshinder som finns vid kommunala väg- och vattenpassager som tilldelats prio 1 och 2 i den utförda inventeringen ska åtgärdas så att fisk och utter kan passera. Beslutad i tekniska nämnden i januari 2021.

2022: Planeringsarbete för att bygga utterpassager pågår. Projekterad utterpassage finns för Movadsbäcken vid bron på länsväg 806 samt vid kommunens gång- och cykelväg mellan Skillingaryd och Tallnäs.

Ansvar: Tekniska nämnden

☐ **Informera om hushållning och återanvändning av vatten**

Informera om hushållning och återanvändning av vatten.

2022: Inga specifika åtgärder är utförda av VA-enheten under 2022. Alla vattenmätare hos abonnenter i kommunen är digitala, vilket gör att mätning av dricksvattnet kommer bli mer korrekt. Inga informationsinsatser är påbörjade under 2022.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Tekniska nämnden

☐ **Skapa skyfallståliga städer**

Åtgärden innebär att simulera dagvattennätets kapacitet för skyfall med datamodell samt att kartlägga allmänna ytor där åtgärder kan ge störst effekt för att förbättra avledning av vatten och avlasta ledningssystemet.

2022: Under 2021 utfördes en fördjupad skyfallskartering tillsammans med Länsstyrelsen för Vaggeryd samt Skillingaryds tätort. Under 2022 planerade tekniska förvaltningen att söka bidrag för att utföra dagvattensimuleringen på ledningsnätet, men bidraget plockades bort.

Ansvar: Tekniska nämnden och VSBo

☐ **Utbildning i klimatanpassad dagvattenhantering**

Länsstyrelsen anordnar en utbildning i klimatanpassad dagvattenhantering för kommunerna. Åtgärden är beslutad i åtgärdsprogrammet för klimatanpassning.

2022: Länsstyrelsen har ej bjudit in till en utbildning under 2022.

Ansvar: Tekniska nämnden

☐ **Vattenskyddsområde för allmänna vattentäkter**

Arbeta med att säkerställa att de allmänna vattentäkterna som inte har vattenskyddsområden samt tillstånd till vattenuttag i dagsläget får det senast 2024.

2022: Inga specifika åtgärder är utförda under 2022.

Ansvar: Tekniska nämnden

☐ **Frihuggning av skyddsvärda träd**

En analys ska genomföras över vilka träd som ska frihuggas genom att använda befintligt inventeringsunderlag. Därefter ska en plan och rutin tas fram på hur träden ska frihuggas samt vilka träd som ska frihuggas. Frihuggning ska ske av skyddsvärda träd, framförallt ek. Dessutom ska efterföljare som finns i samma områden som de skyddsvärda ekarna frihuggas.

2022: Inventering och frihuggning av utvalda skyddsvärda träd är klart. Bland annat frihöggs träd i Hok och Bondstorp. Projektet är delfinansierat av LONA-bidrag från Naturvårdsverket.

Ansvar: Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen

■ **Synliggöra och kommunicera om skyddsvärda träd**

Kommunen ska synliggöra och i fält markera ut utvalda skyddsvärda träd. Arbetet med att markera ut skyddsvärda träd ska kommuniceras till allmänheten, för att öka kunskapen om skyddsvärda träd och ekosystemtjänster.

2022: Informationsskyltar om skyddsvärda träd finns uppsatta vid utvalda träd i kommunen. Skyltarna informerar om skyddsvärda träd överlag men även om de specifika träden av olika arter.

Ansvar: Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen

■ **Lövskog vid samhällsviktiga verksamheter och tätortsnära områden**

Kommunen ska i sina skogsbruksplaner säkerställa att skogsmark som domineras av granskog som ligger i anslutning till samhällsviktiga verksamheter och tätortsnära friluftsområden ska kartläggas och integreras i kommunens skogsbruksplan. För delen som gäller lövskog i tätortsnära skog ska lövskog successivt gynnas vid framtida avverkningar, röjningar och planteringar av skogsmark. Syftet är att genom att skapa och främja blandskog minskar riskerna för torra, bränder, barkborreangrepp och stormfällning.

2022: En populärversion av en plan för år 2022-2024 för kommunala skogar där hänsynstagande tas i skogsbruk är klar. I planen framgår att lövskog ska prioriteras vid samhällsviktiga verksamheter. Implementering av planen sker kontinuerligt.

Ansvar: Tekniska nämnden

■ **Stärka och skapa gräsmarker**

En utbildning i skötsel av gräsmarker på ett sätt som gynnar vilda pollinatörer genomförs för berörd personal. Under programperioden kommer åtgärder att genomföras inom ramen för ett LONA-projekt som vi beviljats pengar för som syftar till att stärka och skapa miljöer för pollinatörer.

2022: En utbildning för parkarbetare inom Vaggeryds kommun har utförts med fokus på biologisk mångfald, grönstruktur och ekosystemtjänster i skötseln av gräsmarker. Under 2022 har flera insatser genomförts för att stärka miljöer för vilda pollinatörer. Vid Fågelforsdammen har en ängsyta tagits för sådd och plantering och det har planterats ängsväxter har utförts utmed vägkanter och andra platser i enlighet med grönstrukturplanens utpekade områden.

Ansvar: Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen

■ **Öka kunskapen om allemansrätten**

Kommunen ska se över och eventuellt förtydliga och utöka den information om allemansrätten som finns på kommunens hemsida. Kommunen ska under programperioden informera om allemansrätten och dess tillämpning vid minst ett tillfälle till allmänheten. Kommunen ska särskilt informera och föra dialog med barn och ungdomar, föreningsliv samt elever inom SFI.

2022: Under 2022 har arbetet påbörjats med att ta fram två informationsskyltar med fokus på allemansrätten. Förskolan arbetar med omsorg om miljön och det förs dialoger i det dagliga arbetet med barnen. På grundskolan, i fritidshemmen, gymnasiet och på vuxenutbildningen (SFI) diskuteras allemansrätten i undervisningen. ReMida arbetar med allemansrätten när de har workshops utomhus, där de diskuterar och reflekterar kring det.

Ansvar: Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden

■ **En inventering av invasiva arter på kommunal mark**

En inventering av invasiva arter (fokuserter jätteloka, jättebalsamin, parkslide) ska genomföras samt att det ska tas fram en prioriteringslista för områden som ska bekämpas.

2022: Inventeringen av invasiva arter har skett genom egna inventeringar i fält, hitta inrapporterade förekomster i Artportalen samt att uppmuntra invånare att rapportera förekomster. Även Länsstyrelsen har utfört inventeringar. Under 2022 påbörjades ett pilotprojekt för att bekämpa jättebalsamin på kommunal mark i Vaggeryd. Projektet finansierades av bidrag från Länsstyrelsen.

Ansvar: Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen

■ **Främja barn och ungas tillgång till friluftsliv**

Öka kunskapen om barn och ungas tillgång till friluftsliv för att därmed kunna hitta sätt att successivt förbättra samt utveckla tillgång och möjligheter, både generellt och för särskilda grupper. Kommunerna genomför en inventering för att se vilka förskolor och skolor som har mer än 300 meter till ett grönområde. Kommunerna tar i samverkan med Länsstyrelsen fram en metod för uppföljning och utvärdering av i vilken utsträckning förskolorna och skolorna arbetar med friluftsliv. Kommunerna använder den nya kunskapen för att ta fram en handlingsplan, eller inkludera aktiviteter i befintliga styrdokument, för att öka barn och ungas tillgång till friluftsliv.

2022: Under 2022 påbörjades ett arbete med att ta fram informationsskyltar för en vandrings slinga vid Lagan i Vaggeryd. Fokus ligger på social hållbarhet, kulturella ekosystemtjänster och friluftsliv.

Ansvar: Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden

▣ *Grönska i den bebyggda miljön*

Grönskan i den bebyggda miljön ska öka genom att vi arbetar med grönstrukturplanen som ett kunskapsunderlag och utifrån den utför fysiska åtgärder. Det kan t ex vara att plantera träd, gröna tak/väggar eller öka grönyta och krontäckning på skolgårdar, äldreboenden och centrummiljöer. För Furugården, Sörgården och verksamheter inom funktionshinderomsorgen ska det även fokuseras på skugga och blomsterupplevler.

2022: VSBo arbetar med att stärka utemiljöerna allt eftersom då de är viktiga för de boendes trivsel. Under 2022 såddes örter med solrosor på grönytan på Tor i Vaggeryd och odlingslotterna på Tor utökades från 10 till 15 stycken.

ReMida planterade i samarbete med kommunledningskontoret, biblioteket och tekniska förvaltningen pallkragar med växter som gynnar pollinationer. De växterna fanns sedan kvar utanför biblioteket i Vaggeryd och utanför ReMida. Alla som ville kunde komma och plocka kryddor under hela våren och efter sommaren fick alla som ville ta upp hela plantor och ta med till sin gård. Socialförvaltningen har påbörjat planeringsarbete med att iordningställa utemiljöerna för socialförvaltningens verksamhetslokaler. Under 2023 planeras Jupiter, Ringvägens gruppbostad och Sörgården äldreboende iordningställas.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Tekniska nämnden, VSBo, Socialnämnden och Barn- och utbildningsnämnden

▣ *Rutin för att bevara och ersätta vegetation*

En rutin med syfte att bevara och ersätta vegetation vid exploatering av mark ska tas fram. Det ska även tas fram information kring värdet att bevara träd och övrig vegetation riktat till tomtköpare och externa exploatörer. Särskilt vikt ska ligga på skyddsvärda träd.

2022: Inget har påbörjats under 2022.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Miljö- och byggnämnden, Tekniska nämnden och VSBo

▣ *Skydda tätortsnära friluftsområden*

Beslut har tidigare tagits om att teckna naturvårdsavtal på friluftsområdena Bäckalyckan, Friluftsgården och Grönelund i Vaggeryds kommun. Det vidare arbetet bör klargöra om det är naturvårdsavtal som ska tecknas eller naturreservat som ska bildas (enligt ursprungsförslaget).

2022: Åtgärden har inte påbörjats under 2022. I januari 2023 kom ett uppdrag från Kommunstyrelsen till kommunledningskontoret att utreda möjligheten att bilda ett naturreservat vid Friluftsgården i Vaggeryd.

Ansvar: Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden

▣ *Återplanteringsplan*

En återplanteringsplan behöver tas fram för att säkerställa att rutiner finns för hur vi ska arbeta med återplantering av träd på kommunal mark. Det kan t ex handla om att ersätta gamla/skadade träd i samhällena, öka andelen lövträd i våra offentliga miljöer, skolgårdar och utemiljöer vid äldreboenden och kommunala bostadsområden, ersätta träd som tas ner vid exploatering (i samhällena). Återplantering av träd syftar till att träden ska bidra med skugga och stärka grönstrukturen.

2022: Åtgärden har inte påbörjats under 2022 men planen är att under år 2023 ska rutiner framarbetas av för Vaggeryds kommun enligt Alnarps värderingsmetod.

Ansvar: Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden